

ЕПИСТОЛА IV.

De la Roma, 10/22 Septembrie 1855*)

Мънтеле Палатинъ презентеъ фигуръ къ патръ латэри. Зигизъ меридионал, нзмитъ Веліа, есте дндрептатъ кѣтръ Форъла чель таре, зигизъ меридионал кѣтръ Писчина пѣвликъ, чель ориентаал кѣтръ амфитеатрѣла Флавис (Колосезъ), ші чель оцидентаал кѣтръ Форъла вогарис. Ла пічіорѣла зпцізлѣи оцидентаал ера алтарізъ лѣи Еркѣле, ла пічіорѣла меридионал се афла алтарізъ Дзехлѣи Консѣ, ла чель ориентаал сачелъ Стрениеі, дн мизловъла лініеі де ла ачеста кѣтръ Форъ, се афла сачелъла Ларілоръ. Ромъла чіркзскрпісе померізъ четъдїи сале дн цізрѣла ачестіи мѣнте, ші а нѣте пе ла полеме лѣи, прекзтѣ пе снзне Тачігѣ, днченжндѣ де ла Форъла вогарис ші алтарізъ лѣи Еркѣле, трасе дрептѣ ла алтарізъ лѣи Консѣ ші де аколо днторжндѣсе кѣтръ сачелъ Стрениеі, апоі кѣтръ алъ Ларілоръ ші форъла Романъ**) пе сѣвтѣ Веліа, арізнсе ла Форъла вогарис де знде пѣрчесе. Пе кѣлмеа мѣнтелѣи рѣдїкъ валзріле четъдїи (moenia urbis). Елз днсзшї дшї едіфікѣ каса дн колцѣла оцидентаал. Маі дн зртѣ де латэреа мѣнтелѣи чеа де кѣтръ мѣзъ-нонте спре

рѣ сѣрїтѣ (nordost) се фортѣ калеа сакрѣ (via sacra), де чеа де кѣтръ мѣзъ-нонте спре апзсѣ (nord-west) се дескїсе калеа новѣ (via nova), де латэреа де кѣтръ апзсѣ спре мѣзъ зї (süd-west) се ашезѣ черкѣла чель таре (circus maximus) де ла алтарізъ лѣи Еркѣле нѣлѣ ла алъ лѣи Консѣ еарѣ де чеа де кѣтръ мѣзъ зї спре рѣсѣрїтѣ се едіфікарѣ кѣрїеле челе веки (curiae veteres). Лініа, померізъла дзпѣ дателе челорѣ веки, ера де 11,510 пічіоре романе, днсѣ перїметрѣла валзрілоръ се пареа а фї фостѣ нѣтїаї де 5260 де пічіоре романе; кѣч тотѣ ареа мѣнтелѣи палатинъ фаче асгъзї ла 60 де дїзгсрї, саз ла 15 фѣлчї де пѣмжнтѣ. — Дн мизловъла арееі ачестеі, кѣ фадата спре черкѣла чель таре, дшї зїдїсе Авгъстѣ каса са, каре се нѣтї палацїз, дзпѣ нѣтеле мѣнтелѣи. Дїнаїнтеа фадатеі пѣсе дн кѣртеа чеа таре, ера аркѣла де трїзмѣз алъ лѣи Октавіз (татѣла лѣи Авгъстѣ) каре сервіа де пѣртѣ ла каса імперіалѣ. Дн партеа дїнаїнте а кѣрїїї ера треї темпле мїчі, алъ лѣи Бакѣ, алъ Чївелеі ші алъ Цїзнедеі. Де латэреа стѣнтѣ а касеі лѣи Авгъстѣ, параллелъ кѣ днса се днтіндеа стадїзъ пенгрѣ цїокзріле мегаленсе; ші деа стѣнтѣ ачествїа ера вѣлме палатїне. — Де латэреа дрептѣ а касеі лѣи Авгъстѣ ера тѣрѣда вївлїотекѣ палатїнѣ кѣ темплѣла лѣи Аполо ші кѣ сачелъла Вестеї*) ші дн коста деспре черкѣла чель таре ера пѣлвїнарїзъ саз фїшторѣла дн каре Чесарїї прївїа цїокзріле чїрченсе. Де а дрепта вївлїотечеі ера локзїндеа Салїлоръ саз але Кѣлзшїарїлоръ, темплѣла лѣи Жїоїе днвїнгѣторїзъ, мї спре чер-

*) Bezi Nămerul „Foiei 42 din anul 1855.

**) Sed initium condendi, et quod pomœrium Romulus posuerit, noscere haud absurdum reor. Igitur a foro Boario, ubi aureum tauri simulacrum aspicimus, quia id genus animalium arat̄o subditur, sulcus designandi oppidi coeptus, ut magnam Herculis aram amplecteretur. Inde certis spatiis interiecti lapides, per ima montis Palatini ad aram Consii, mox ad Curias veteres, tum ad sacellum Larium, forumque Romanum. Tacitus Annalium libro XII c. 24.

*) Phoebus habet partem; Vestae pars altera cessit;

Quod superest illis, tertius ipse tenet (Augustus.)
State palatinae laurus, praetextaque quercu
Stet domus: aeternos tres habet una Deos.
Ovidius Fastorum lib. IV. v. 951 et seq.

къль чель маре се аола каса лѣи Тиверіа. Деа дрепта темпльази лѣи Жоіе дѣвигторіази ера темпльаз лѣи Жоіе статоріази чель вотатъ де кѣтръ Ромъаз дѣи вътаіа къ савініі, ші зідігъ де кѣтръ Консъаваз М. Аггіліа Регъаз ла аплъз Роміі 458. (Dianthea темпльаз ачествіа, дѣи колѣзъ лъ мѣтелѣи деспре форъаз Боваріа ѳсесе каса лѣи Ромъаз.) Деа дрепта інгресъази ера пѣрта Мѣгроніа, саз веіа пѣртъ а Палатіази, кѣмъ о аіменше Лівіа*). Діи дѣртъаз темпльази дедікатъ лѣи Жоіе Статоріази, пе лѣггъ Кліваз Палатіази ера каселе лѣи Калігъла, пе локъаз знде ѳсесеръ маі дѣаіте але лѣи Скавръ, Клодіа, Чічероне ші Катъаз. Лѣггъ дѣкселе се дѣлѣа темпльаз Дівази Авгъста, аноі діи дѣртъаз ачествіа темпльаз Мінервеі, ші кіаръ дѣи колѣзъ меріонціал але мѣтелѣи, каре се пѣтіа Веліа ѳігъра ротендъаз темпльаз але Пенацілоръ. Ачі ѳсесе маі дѣаіте каса лѣи Тълаз Остіліа, ші пе ла дѣченгъаз репъвлічеі, каса лѣи Валеріа Пъвлікола, дѣи локъаз чель маі конспікъ, прівігъ діи Форъаз чель маре, каре дештентъ іnvідіѳ дѣи інітіле репъвліканілоръ, ші діи каре кѣзъ Валеріа о демолі, ші о едіфікъ, дѣи вале, sub Velia, лѣггъ Via sacra. — Дѣи колѣзъ меріонціал але Палатіази, де а лѣгъаз черкъази чель маре, се дѣтіндеа каселе лѣи Nerone, ші ла полеле мѣтелѣи Септізоніази лѣи Северъ. Дѣи колѣзъ оріентал ера каса чеа маре а лѣи Domitianъ къ грѣдініле лѣи Adane. Дѣи вале діаінтеа ачествіі колѣз се веде аркъаз лѣи Констанціази, знде дѣчене Via sacra, каре мерѣе кѣтръ Форъаз чель маре, сзінде пе кѣста мѣтелѣи дѣи дістанѣ де 600 пічіѣре romane. Ачі есте аркъаз де трізмъаз але лѣи Тігъ Веспасіанъ (in summa sacra via). Діаінтеа аркъази, спре стѣга кѣмъ вѣи кѣтръ Форъ, есте дѣтрата чеа помпѣз а палатіази, каре кондъче

din via sacra la casela imperială. — Дѣи зѣа де асгъзі тогъ мѣтеле ачеста пѣ е де кѣтъ рѣіне, даръ рѣіне grandiose; омъаз се дѣіорѣзъ кѣндъ се прѣмълъ прінтр' дѣкселе пе дѣрѣна Чесарілоръ. Пе зѣз феліа де пѣртъ че с'аз рѣдікатъ дѣи локъаз знде ѳсесе дѣтрата (ingressus) din via sacra, діаінтеа аркъази Тігъ, се веде скрѣс Horti Farnesiani, дела пѣтеле прѣпріетарілоръ діи селъаз трекузъ, акѣмъ дѣксъ дѣгъ че с'аз сѣксъ фаміліа Фарнесілоръ, аз devenігъ прѣпріетате а реѣелѣи де Неаполі. Прінтре рѣіне, ші пе дѣкселе, с'аз форматъ вѣи ші грѣдіні, даръ ші ачестеа сѣнт кѣтъ се пѣте маі рѣз кѣлтівате. Спре десгропареа ші кѣрѣдіреа лоръ с'ар чере зѣз капіталъ іменсъ. Статъаз romanus din zăa de асгъзі е сѣракъ; реѣеле Неаполіі каре се окъпъ къ сѣчесъ ла десгропареа Еркълавлѣи ші а Помпеілоръ, пѣ кѣдетъ ла Рома каре е афаръ діи Статъаз сѣз, прін зрмаре пічі ла Палатіази каре де ші е прѣпріетате а лѣи, дѣксъ се афъ дѣтр'зѣз статъ стрѣіпъ. О парте аз кѣмпърат'о зѣз Lords енглесъ, а пѣте Mills. Се зѣче къ о порѣіне с'ар ѳі дѣрзігъ імперѣторіази Ніколае. Че сатіръ дѣфрѣкоматъ. Четатеа лѣи Ромъаз, локѣнда прѣмілоръ репъвлікані ші палатіеле Чесарілоръ аз devenігъ прѣпріетатеа де ТТ. ла Сіракъса, а Пікділоръ діи Брітаніа шіа Царъази де ла Москва. Історіа есте ші рѣмѣне о Традікомедіе.

A. T. A.

De sub Dumbraва, 1. Martiu 1856.

(Urmare.)

Romanii provinciile între Carpati, Tisza Danubiu, Seretu, si Prutu dupa metodelu seu propriu leau ocupatu. Muntii si streatorile le au garnisonatu, au fundatu fortaretia si legione militare, care era in stare a apera coloniile de pe campii; au edificatu Drumuri de nume eterne, spre inlesnirea comunicatiunei si a scutirei (de esempl. la Muresiu Osiorheia. 3. Drumuri romane se concentrédia). — Spre tôte aceste specialitati a ne lati, ingustimea locului ne opréscе; dara acelea si asia, din alte fantani a fi cunoscutе, se presupune. Totusi e vernicu de amiatitu aice procedura cea ratiunara a romaniloru in ocupatiuni. Romanii turmele acestea de colonii agricultore si

*) Ut Hastus cecidit, confestim Romana inclinatur acies, fusaque est ad veterem portam Palatii. Romulus et ipse turba fugientium actus, arma ad coelum tollens, Iupiter, tuis inquit, jussus avibus hic in Palatio prima urbi fundamenta jeci. Arcem jam scelere emptam Sabini habent: inde huc armati media valle tendant. At tu, pater deum hominumque, hinc saltem arce hostes, deme terrorem Romanis fugamque faedam siste. Hic ego tibi templum Statori Iovi, quod monumentum sit posteris, tua praesenti ope servatam urbem esse, voveo. Livius libro I, cap. 12.

militare, le asediara pe verfurile Carpatiloru, candu cu unultu mai cu pucine spēse si fatigii le ar fi potutu asedia pre siesu, campii. Acēsta adeverēdia, ca subjugatoriulu sa nu se lasa a se momi prin lesnitatea localitatii, ci cu multu mai vertosu, ne spariinduse de locurile neapropiivere, turmele coloniiloru noue sa le asiedie in locuri ce de natura suntu intarite si scutite, prin care se ajunge unu scopu indoitu, — adeca: fostii proprietari ai locuriloru se despoie de locurile refugintei, si cei noui proprietari castiga prerogativele locale. „Intr' acēsta“ — in se mna ca prin trecere: Quinet, „lasa altora a dejudicare, ore mai ratiunaveru de catu Romanii am lucrata noi cu prim'a colonisare a nostra in Algiru; ci asia se vede, ca Anglii — in India — despre posiveralu resultatu alu contrariei loru procederi, vinu in ingrire“. —

Esaminandu cu atentiune sciintia de Romani cu acesta ocasiune desfasurata, vomu deveni la cheia secreteloru multoru evneminte, care intru altu tipu nu s'ar poté esplica. Mai anteu: sortea Daciloru nu ne mai surprinde, candu vedemu pre vingatorii loru, asiedati in tōte locurile loru de scapare. Asiedinduse indata la inceputu Romanii in polele muntiloru, pe natiunea inimica o au desbinatu in sfasieturi si unirea loru pentru totu d'a una o au facutu neposivera. Nice in laintru tieriei in campii s'au potutu uni, ca acēstea erau ocupate de vingatori; nece prin stremtori au potutu strebate, ca acestea erau inchise; coloniile intre sene cugetate formandu cercu, de tōte partile erau parate spre aperare. De aru fi cercatu a inrumpe prin stremtorēa Vulcanului, s'ar fi lovitu in veteranii Sarmizegetusei; de ar' cerca atacare prin stremtorēa Moldovei, — s'ar frange in coloniile Napoca Patavisa, si Parolisum. — Atacarea unicului puntu alu acestei tare concentrice linie, intrēga linia o ar fi resculatu. Prin urmare Dacii nu au mai fostu in stare nece de aparare nece de atacare.

— Cu asia metodu sciintificu s'au plantatu coloniile romane in pamentulu Daciei. Acestu metodu au curespunsu tuturoru posivereloru eventualitati. Daca nu era a se teme de invasiuni barbare: coloniile se latiau la planitii, in direptiunea principaeloru drumuri militare ca nesce radie catra Prutu pana la municipiulu Iasiiloru, Suciava, la originea Bistriceii; pre Seretu pana la Pretoria Augusta; — pe Dunare pana la Galatiu; pana la

frontier'a Bucovinei si a Galitiei se amintesce si drumu preste Besarabi'a pana la Bender. — Era din contra dēca strebateu barbarii, — se retrageu in cinga Carpatiloru. — Asia s'au intemplatu candu Aurelianu (anu 174) au parasitu ripa stinga a Dunarii, numai o parte a coloniiloru s'au invoitu si au trecutu de ceea parte a Dunarii; cei mai miseri, cei legati de pamentu s'au indoitu a urma ci s'au retrasu la munti, si au lasatu pre barbari sa trēca; acestia s'au latitu preste provincie, dare fiinduca nu au intielesu metodu sciintificu alu Romaniloru, pre remasitiile popului dacoromanu le au rabdatu intre munti a refugi, a se ascunde, si a respira. — Indesiertu urma invasiunile una dupa altra; pre remasitiile populului, pre reprezentantii acestuia ai vechei civilizatiuni, ai stirpi nu le au succesu. — Aci au evenitu, ca distimtele limbi, si imbuldial'a straineloru genuri, populi unulu dupa altulu venitii, si esundatiunea de goti, avari gepidi, huni, tatari, magiari, turci, muscali, nu au potutu se franga acestu genu, si in elu originariulu tipu romanu.

Sigilulu celu adeveratu alu noveritatei romanului este limb'a, — cu a cari'a pia pastrare se potu lauda. Si in adeveru, spre acesta se poscesce mare perseverantia si custantia. Dupa indelungulu somnu sterninduse in pregiurulu seu nu aflara nece o suvenire scrisa, nece unu scriitoriu renumitu natiunariu, carele sa le adeverēdia trecutulu.

Viati'a natiunara si economi'a de tōte uneltele spoliata fiindu — numai limb'a materna le au ramasu, pre care strainii a o stirpi se nisuescu. Ce mirare dara dēca de aceea asia tare se allipescu, si pre aceea de tōta macula straina, deca eliminarea din aceea a unicului cuventu sclavu, muscalu, seu ori de ce alta limba straina, in ochii loru este unu triumfu! Deca inventarea in sfera populului a ori ce cuventu originariu, e salutata de d'insii ca o vīctoria? Ce mirare?

Nice unulu d'intr' insii nu presupune — precumu le pare unora barbati ai sciintieloru — ca strabunii loru ar fi invatiatu limba latina, ca pre limb'a poterii de statu in Dacia; totu insulu ca prin instintu crēde, ca acēsta o au adusu aceia din Roma; si d'in acestu respektu instintulu loru mai aprōpe sta de adeveru, de cotu metodele nostre sciintifice. — Desfacundune de tōte marturisirile istorice, si de nu ar aminti ictōricii aceea nemargini'a multime de agricultori latini ce s'au strapor-

tatu in Dacia*); si de nu ar exista columna lui Traianu, limba de astadi a moldoromanilor, afara de tota indoéla aru adevé, ca in provinci'a acesta turme de colonii s'au asediatu, si ca Romania s'au inceputu cu emigratiunea romana. — Adencu au tribuitu sa prinda radicina pre acestu pamentu unu glomu de populu romanu, deca una dupo alta urmatorele migratiuni ale populilor barbari, nu l'au mai potutu stirpi. (!!)

Mai de aprópe esaminandu form'a acestei limbe, ne convingemu, ca strebunulu populu Dacicu, au trebuitu se lu ajunga óre ce lovitura ne mai audita, de ore ce asia pucinu elementu au lasatu dupa sine; era glomulu romanu au tribuitu sa esercedia o domnie netiermurita dela inceputu, de óra ce asia solidu s'au fundatu in orientu: si din contra sclavii si serbii suntu locuitori numsi mai tardiu, de óre ce prin ii, nu fundamentulu — ci numai partea cea esterna si scaimbavera a limbei sau atinsu: — Eca limba singura inca aru suplini si suroga istori'a, deca acesta sar' perde.

Ceea ce moldoromanii dorescu, de diumetate s'au implinitu: limba loru fora dea se poté contradice sau primitu in familia populilor latini apuseni. Dietz in Germania, Fauriel Ampére in Francia o au reconoscutu de una plus minus mai betrana sora asemene francesei si a altoru limbi sudice.

Autorulu nostru aice trece la demonstrarea, ca nu, dupa cumua creditu unulu, in intelesulu unui metodu cu totulu idealu, — pornirea unei limbi provenciale din Francia de sudu, — si nu conlovirea limbelor latina si germana este originea limbelor latine de astadi: a francei, italianei, spaniolei; ca ce popululu moldoromanu intre ani 105 si 274 de celn romanu de totu s'au eschisu ca o insula barara in Orientu. — Asia dara limba popului romanu (rustica), care au supravietinitu limba literaturéi este fundamentulu limbelor latine de astadi; si din acestu respectu filologicu este forte ponderósa invenira romanilor de la dunára de deosu; — ca si cu totulu izolata si prin populi barbari in decursu de seculi inchisa fiindu,

structura acestei limbe, este asemene cu a limbelor apusene, — de unde urmedia ca nu d'in amurgamisarea limbelor literare a lui Tacitu si Pliniu s'au escatu in óre cati ani limbele nove, ci au tribuitu ele sa existe; ca limbele in susi ale loru genuri, porta in sine legile matatóre ale formarei sale, ne dependind de evinemintele esterne, si ca limba latina a claselor culte, au avutu in sine latinitatea claselor inferióre, precum si acesta limba latina o popului, limbelor nove latine de astadi.

Cea ce distinge pe limba romanilor de sororile ei apusene mai anteu este destimta apropiere de cea mai veche origina a limbei latina. Si acestu seu pentruca prin cultura nu s'au poleitu primitu forma ruda sau din alte cause, totu atata; in acea adevératu limba romana are mai multi verbi mai multa declinaveretate, si mai multe proverbe care inca pre tempulu lui Augustu era invecchit — de catu celelalte limbi de astadi. Scimu ca Romanii inainte de desvoltarea literara a limbéi sale, in genulu masculinu la numele principare lasau afara consunanda din fine. Acesta destimtat o au tienutu moldoromanii, ii dicu: lupu, ura albu, in locu de lupus, ursus, albus, precumu Enniu si Naeviu, asia vedemu si la dinsti astadi. In Varro. citimu ca Sabini in locu de f puneau pretotindene h. — Romanii Transilvani din tenutulu Fagarasiului dicu hierulu in locu de ferrum, — si dupa ce si in limb'a spanica se poté vedé acesta alseuire, pre lenga alte neunmavere asemenari, — dora nu e neasemene adevérulu, ca Daci'a o parte a locuitoriloru sei, din isasi aceea parte sa o fie capitatu, din care 25 de colonii spaniole au procesu. — Usantiele, traditiunile, bigotele prejuedie, vampiri = strigol s. a. a. loru, tóte sunt de origine dela Roma.

Alta alseuire a limbei romane este, ca fora de nece cata literatura sa tehnica, pana in dia de astadi sau sustienutu. — La altu, in tempi de pader seu de marirea natiunei, genialtatiu inspirate, au imbratisiatu limba popului, o au scutitu de corumpere, o au noverisatu, si curendu i au staverémentu técnicu. Era aice o nopte de 17 seculi, seu mai bine dicundu pre limb'a romane o agonie ne intrerupta de 17 seculi, nu o au erbat a respira. (Va urma)

*) Ex toto orbe romano infinitas copias hominum transtulerat ad agros et urbes colendas. —

ORTOGRAFIA

incl. Eforii a Scolorilor din Romania, publicata si poruncita a se observa pe viitoriu la tiparirea tuturor cartilor didactice prin adresa

din 3. Martie 1856.

Цириле	latine chir.	latine chir.	latine
а	а x	ch c	s
ъ	ѣ i	i ш	sh
ь	б ђ	i шт, щ	sht
в	д ж	j ђ	tz
д	с к	k ѓ	u
ч	ф л	l в	v
ф	e m n o	m n o z	z
е	gh п	p кс	x
г	г р	г	

Noi auzimъ, кѣ инкѣ pela inceputulu lui Dekembrie сѣ lukrase o programъ din alte trei: una adusъ din Frantza, alta din Germania shi alta lukratъ ka din partea ministrului de kultu din Bukureshti, shi aceea din partea unoru profesori aleshii de кѣтѣ Eforiѣ; aceea insъ se vede a сѣ fi delъturatu deokamdatъ. — Noi gratulъmu shi inceputulu acestui mъretz u shi i urъmu fericitôre rezultate de reintregirea fatalei даune, ce ne a kъshunatu pъгъsirea literelor romane in timpu de atitea sekule triste pentru literatura nôstrъ. — R.

II. A. DIONICIE

Мѣсѣ стѣреа Neamtъ.

Скѣтѣмъ шѣ пентрѣ Фѣие знеле date din raportъl P. K. Sale Пър. Арх. Dionicie, дѣфѣдошѣтѣ Домнѣлѣ А. Д. Гѣна, кѣндѣ висѣтѣ дѣлѣдѣа са монѣстѣреа (vezi raportъl дѣн Gazetъ Nr. 24) din „Zimъrъ.“

Кѣндѣ лѣѣ кѣрма монѣстѣреѣ Пър. А. Dionicie се аола каса еѣ дѣн дѣторѣе де 200,000 lei, кѣрѣи сѣл пѣтѣтѣ де С. Са:

Venitъl monastѣreѣ ера маѣ найме де 1,322,520 lei, 32 парале.

Астѣзи venitъl се аола 1,533,324 lei 29 парале; аѣна дѣнѣлѣтѣ кѣ 210,803 lei шѣ 37 пар. дѣн скѣртѣлѣ timpъl dekъndъ се фѣкѣ старѣцѣ С. Са шѣ аѣбѣта пѣтѣмѣ де пѣ 3 мошѣ, date кѣ дѣчѣтѣнѣе, кѣче ла чѣле маѣ мѣлѣ мошѣ есѣпѣръ терминъл де дѣнуосѣтѣре ла ан. 1860. Дела посѣсорѣи дѣн Besarasia нѣ се пѣтѣрѣ ла дѣторѣеле.

Domnѣlъ рекънѣшѣте prin офѣдѣи активѣтѣтеа С. Сале шѣ иѣарѣтѣ пѣлѣдѣшѣреа дѣнтрѣ зѣл modъ deosebitъ. (Vezi Gazeta Nr. 24).

Pentрѣ дѣфѣлѣрѣеа агрономѣеѣ а ordinatъ зѣл профѣсоръ, шѣ кѣлѣгѣрѣи дѣнѣи се депѣндѣ дѣн економѣ рѣралъ, вѣтанѣкѣ шѣ помѣлодѣе; о фѣртѣ modelъ (instruitъ економѣко агрономѣкѣ) е дѣн кроѣре. Спѣгѣлѣлѣ де vro 50—55 крѣватѣрѣи се есѣдѣнѣ дѣн старѣ вѣлъ шѣ кѣ 14,631 lei се сѣндѣ маѣ пѣдѣнѣ декѣтѣ дѣн а. 1854; фабрѣка де поставѣ се реформѣзъ. Канчѣларѣа че ера дѣртѣрѣитѣ ла зѣл скрѣиторѣи пѣтѣрѣ маѣ мѣлѣ месѣ.

Сѣа organicatъ seminarѣилъ; сеа кѣлѣдѣтѣ зѣл дѣнтернатъ пентрѣ вошѣи сѣрачѣ; а регѣлатъ библиѣтека.

Аз командатъ лѣтѣре romane дела Прага шѣл.

РЕГЪЛАМЕНТЪ.

Pentрѣ organizatiа scoaleѣ де хѣрѣрѣе елемѣнтѣрѣ, дѣнѣнѣцѣтѣ пѣ лѣнѣтѣ спѣгѣлѣлѣ ошѣтѣреѣ, спре фортѣреа де ажѣторѣи хѣрѣрѣи сѣл фѣлчѣрѣи.

(Дѣн Бѣкѣрѣшѣтѣ.)

(Prin зѣл офѣдѣи Domnѣскѣ, пѣвлѣкатъ дѣн Бѣлѣгѣнѣлѣ офѣциѣлъ се отѣрѣшѣте а се рѣдѣка ла монѣстѣреа Mѣхаѣа водѣ зѣл instruitъ хѣрѣрѣкѣ пентрѣ деа се аконѣрѣи лѣнса атѣтѣ милѣтаръ вѣтѣ шѣ чѣвилѣ кѣ асѣтѣнеа персонѣлѣ патриѣтѣкѣ, дѣнзѣстрѣтѣ кѣ кѣношѣтѣндѣле де лѣнса. Spre скопѣлѣ ачѣсѣта сѣл ресѣлѣватъ о сѣмѣ де маѣ мѣлѣ сѣтѣ lei шѣл. (Vezi Gazeta Nr. 25) статѣтѣлѣ шѣ прогѣрама шѣколеѣ ачѣсѣтѣа о дѣнѣртѣшѣмѣ аѣчѣ пентрѣ дѣнтерѣсѣ хѣсторѣкѣ шѣ пентрѣ повѣтѣе. P.)

1. Spre а се пѣтѣеа фортѣа фѣлчѣрѣи трѣвѣнѣчѣошѣ ла комѣнѣзилѣ ошѣтѣреѣ, сѣл кѣвѣзѣтѣ дѣнѣнѣцѣтѣреа а 25 елевѣ пентрѣ дѣнѣцѣтѣтѣра хѣрѣрѣеѣ.

2. Дѣн кѣрѣсѣл сѣтѣдѣлѣлѣ, ачѣсѣтѣ скодѣрѣи vor ирѣимѣи де ла ошѣтѣре дѣн ванѣ, дѣнѣрѣкѣшѣнтѣе, хѣрѣнѣ лѣкѣнѣнда, лѣтѣмѣле шѣ лѣнѣлѣрѣи де о потрѣвѣтѣ кѣ градѣле де жѣсѣс дѣн ошѣтѣре; iar пентрѣ чѣле лѣлѣте кѣлѣвѣлѣ че vor маѣ трѣвѣи пѣ сеѣта ачѣсѣторѣ сколарѣи, прѣкѣтѣ ашѣтѣлѣтѣрѣи, кѣрѣдѣи шѣ комѣплекѣтѣреа предѣлѣи де хѣрѣнѣ, прѣкѣтѣ дѣн алетѣратѣла вѣдѣцѣтѣ кѣ лѣт. А се аратѣ, се ва аѣдеорѣа дѣн врѣнѣ алѣтѣ фондъ о сѣмѣ де 15,000 lei де а адѣкѣ: кѣтѣ 600 lei де фѣе-карѣ елевѣ.

3. Пентрѣ фелчеріі не сеама спиталелор чивіле се вор приімі дн ачеастъ скоалъ интерні алді 25 елевиі пентрѣ каріі зрмеазъ а се пльті кѣте 1200 леі де фіе-каре елева не анъ.

4. Дзпъ съвршііреа кърсълзі де 4 ані, елева е датор а практика неапърат алді треі ані дн команда саз слъжва спиталічеаскъ, дн каре се ва оржндѣ кѣ леафъ де фелчеръ; іар дн кърсъл дн-вѣдѣтъріеі, елевиі се вор сокоті ка сімпліі солдаді, джндзлі-се дрепт дістінктуіе градъа де ажѣтор хірѣргѣ дзпъ регъліле санітаре.

Ла рекърѣтареа елевилор остъшеніті, се вор префера фіі осташилор пѣтжптені, ші пѣтаі ла ліпсъ де асемепа, съ вор приімі пентрѣ комплек-таре дін ачеіа аі чивілілор. авжнд дн ведере кѣ ачестіа тоді зрмеазъ съ фіе де падіе ромжпъ ші несъпшші ла пічі о протекуіе.

Дзпъ днпліііреа челмі днжів періодъ де 4 аніа ачестві кърсѣ, днтрареа ші епіреа елевилор, се ва регъла а фі де кѣте 12 не фіекаре анъ, дін каре жѣтѣтате пѣтърѣ се ва сокоті не сеама оштіреі, іар чеаа-лалтъ жѣтѣтате не сеама спіта-лѣрілор чивіле, ші пічі зп елева пѣ се ва таі приімі каре пѣ ва фі зрнат кѣ съкчесъ днвѣдѣтъріле, чел пвдін пжпъ ла 3-леа власъ дімнасіалъ інкласів.

5. Днвѣдѣтъріле се вор зрта дзпъ програма кѣ літера С ачі алѣтъратъ; іар лефіле професо-рілор се ківзвекъ а фі 20,400 леі не ан, пренжм дн тавла кѣ літера D се аратъ.

Осевіт де днвѣдѣтъріле хірѣргікале, елевиі авжнд тревзінѣт де днвѣдѣтърі прегътітоаре, дн лімба латінъ ші лімба ромжпъ, пентрѣ чеі дінтѣі доі ані лі се вор да пентрѣ ачеаста доі інстітѣторі провизоріѣ.

6. Дірекція імедіатъ а скоалеі ва фі інкредіпа-датъ зпві діректор дінтре докторіі спиталѣзі, каре ва аваа спре ажѣтор доі сѣв-офідері джкѣ; зпва днсърчінат кѣ дінереа дісіплінеі, іар челалаат кѣ дінереа кореспонденцеі ші а контабілітѣдіі, зу та-вошар ші шеасе солдаді, дін каре доі кроіторі ші доі чістари перманенді аі скоалеі.

7. Зп фонд де зече тіі леі, се ва хотърі пентрѣ днжівіа ставіліре а ачестіі сколі.

8. Днспекція скоалеі, се ва днкредінда зпві комітет алѣтѣіт де зпва дін метъріі Ефоріі спі-талелор, де протомедікашні де діректоръа скоалеі.

9. Бървіеріі ші алді естерні, се вор приімі а зрта днвѣдѣтъріле че се вор днтокмі пентрѣ ачеаста.

ПРОГРАМА ЦЕНЕРАЛЪ.

Пентрѣ скоала де хірѣргіе де ла Міхаі-Водъ.

Анъа 1-іѣ.

1-іѣ Семестрѣа де іарпъ.

1-іѣ. (Анатоміа.
(Дісекція.)

2-леа. Есплікація клінікъ ші вісітѣ лжогъ пат-волпавѣлі, ка съ се депрінъ кѣ обіекте. каре се атінъ де міка хірѣргіе.

3-леа. Кърсъл методік де вандаже.

4-леа. Лімба латінъ.

2-леа Семестрѣа де варъ.

1-іѣ. Міка хірѣргіе комплектъ.

2-леа. (Клінікъ хірѣргікаль комплектъ, кърсъл де вандаже.)

3-леа. Фізика ші Хіміа елементаръ.

(Історіа Натъралъ елементаръ, Ботаніка)

4-леа. (Медіціналъ язѣдереа ші деосівіреа ерѣв-рілор.)

5-леа. Лімба латінъ.

Анъа ал 2-леа.

1-іѣ Семестрѣа де іарпъ.

1-іѣ. (Анатоміа ші дісекція.
(Фісіологіа.)

2-леа. (Клінікъ хірѣргікаль.
(Кърсѣ де вандаже.)

3-леа. Лімба латінъ.

2-леа. Семестрѣа де варъ.

1-іѣ. Патологіа хірѣргікаль.

(Клініка хірѣргікаль.)

2-леа. (Аплікареа де апаратѣрі.
(Фрѣктѣрі ші лѣсадіі.)

3-леа. Вітерінареа.

(Фармакологіа.)

(Матеріа Медікаль.)

4-леа. (Ботаніка медіціналъ.)

(Къледереа ші деосевіреа ерѣврілоръ.)

Анъа ал 3-леа.

1-іѣ. Семестрѣа де іарпъ.

1-іѣ. (Клініка хірѣргікаль ші днчепѣтѣрі де ме-дічіна оперѣтоаре.)

3-леа. Матеріа Медікаль ші арта де а фортъла.

2-леа. Семестрѣа де варъ.

1-іѣ. Патологіа хірѣргікаль ші медікаль.

- 2-леа. Клиника хирьргикалъ ши медициналъ.
3-леа. Витеринарея.
4-леа. Теория мошитъзлѣ.

Апъл ал 4-леа.

1-из. Семестрѣа де январь.

- 1-из. Патология хирьргикалъ ши медициналъ.
2-леа. Клиника хирьргикалъ ши медициналъ.
3-леа. Клиника де мошитъ.
4-леа. Материя Медициналъ ши арта де а форшъла.

2-леа. Семестрѣа де варь.

- 1-из. Клиника хирьргикалъ ши медициналъ.
2-леа. Клиника де мошитъ
3-леа. Medicina легалъ ши Токсикология.
4-леа. Терапия.
5-леа. Ициентъ.

(Искълѣци) Арсаке. N: Гъси, Полѣзъ, D. Давѣла.

В И С Ъ Л Ж Ъ Н Е І.

Ера поапте'нтънекоасъ,
Ала Лънъ лътинжид,
Ера'н вале рькороасъ
Глас де Бъчът рьезънжид:

Рьтъчѣтъ не зн Мънте
Дми пьреа къ т'ам зркат,
Принтре Аръзри фьрѣ фркъте
Обосисем де змѣлат;

Къзгжид къ перьвдаре
Не зн жъне че'л ѣзвекъ,
Ш'ал лѣи гласъ дн депьртаре
Мъ стрѣга съ'л дитжлескъ:

Симѣиъ гласъл ши маі таре
Къ не шине ть стрѣга,
Ши порниъ не ачае вале
Ънде вьчътмѣл жьнта;

Пентѣл мес де шьлдътире
Съ вьтеа жьнд дн вьзвѣс
Мъ вьредеат дн ферѣчѣре
Къ къ джисъл ть'нтжлѣиъ;

Ез дѣи даз амеа паролъ,
Зѣча ел къ жьрѣтжнтъ,
Те ѣзвекъ фьр'н доѣлалъ
Нънъ ла ал мес шортжнтъ;

Че момент де ферѣчѣре
Амжидоѣ дѣтърѣдѣшат!
Ши съ тьрѣм дн ѣзвѣре
Ънѣл алт'и не жьрат!

Дар вѣсѣл фъци дндатъ
Къчи Коконѣл а жьнтат,
Ши ез пѣжѣдеат днгрѣстатъ
К'ам пѣрѣдѣт че ам вѣсат.

О ть вале днжжогатъ!
Дн че парте те гьсескъ?
Вѣно Лънъ ш' дми аратъ
Не че дрѣт съ ть порлескъ?

Ънде'и Бъчътмѣл ачала?
Ънде'и Мънтеле днпалат?
Ns c'azde Филомѣла
Че жьнта пѣлѣчетат!

Нъ'и нимѣка де плечере,
Къчи ез сжнт дн аштерѣтъ,
Сжнт копѣисъ де дьрере,
Ч'ам вѣсат пѣ почъ съ зѣт.

D. Сп. А.

КОСТЪМЪЛ NATIONAL.

Ла Дамѣчѣлла Александрина Р . . . .

I.

Дми плаче Ромънкъдѣ къ салъ де тьрѣтеле,
Къ ѣеа пѣтаѣ фьлтѣрѣ, ла канъ къ флорѣтеле,
Къ фота де вѣтеалъ, ши шорѣзъ ромѣоръ;
Маі тьлат дми плаче днсъ кънд есте кастъ вѣлъ,
Къ ишѣа вьрѣтѣнъ, къ окѣ де колътвѣлъ,
Къ'н сьѣлет че палѣтъ д'ал патрѣиѣ атор!

II.

Атът не маі рьтмасе дн gloria траѣанъ,
Аѣѣ, датѣне, косгъте, ши лѣмѣа чеа романъ,
Пьсграте, ка прин фертѣм, де ѣнсѣмѣ Дътнезѣс!
О вѣлъ Ромънкъдѣ, д'аѣ шгѣ че сьзѣнѣре
Ачест косгътѣс дѣсѣантъ дн ишѣи де симѣѣре,
Аѣ ѣѣ тьндѣрѣ де дьнѣсѣл, ши лаѣ пѣрта тѣрѣзъ! —

III.

Те принде де минъне ачест косгът де царъ,
Аѣчи дн Романѣа, дн асть сьзѣтѣнъ царъ;

Aici, din Patria dăruce lui Mîrcea și Mihail!
 Къд ел рекиатъ зиле, зиле преа феричите,
 Богате дн тарі фанте, фръмоасе, аспіте,
 Кънд ерав ера Ромънъл, іар нъ зп кодачік, ваі!

IV.

A! паркъ въз вітеаза матроасъ де ла царъ,
 Къ ковліда 'н тжнъ, спъргънд ordia тартаръ
 Гонінд'о несте Істръ къ'н пѣтн де Ромънамі!
 Ах! паркъ въз пе Фаркан, къ крвчеа днтр'о тжнъ,
 Къ палоща днтр'алта вѣгънд арміа пѣгънъ,
 Ші дара къръгінд'о де трънторі ші де лаші.

V.

Дні плаче Ромънкъца къ салъ де търцеле,
 Къ ісаа пѣтаі флетърі, ла кан къ флоричеле,
 Къ фота де ветеалъ, къ шорцъл рошлор;
 Дар ші маі тжл дні плаче Романа кастъ, велъ,
 Къ ініма крештінь, къ окі де колънвелъ,
 Къ'н сѣлет че палпгъ д'ал Патриел атор!

1851. Mai 1, G. . .

Ари. Р.

БИБЛОГРАФИЕ.

Свѣт днсемнатъ аз довлндгъ днпалта воіе
 центръ пѣвлікареа зпві жърналъ штіиндіѳікъ пѣ-
 мнтъ:

I C I C саз N A T Ъ P A.

Скопълз ачестві жърнал есте де а респънді
 дн пѣвлікалз постръ кшоштіинделе штіинделоръ
 патрале дн тоатъ днгіндереа лоръ.

Обіектъ ачестеі фѳі ва фі тогъ доменъла
 іменъ алъ штіинделоръ патрелі, алегъндъ днсъ
 канігъліале челе маі інтересанте, челе маі інстрък-
 тіве ші челе маі фолосітоаре дн сѣера ачесторъ
 кшоштіинде есакте; інвенціані нові днкътъ се
 рапортеазъ ла дншънпъдуреа відеі матеріале,
 десконеріінові днкътъ, се рапортеазъ ла штіинда
 омълі, адекъ деспре анімале, планте ші алте
 асемenea обіекте патрале, прекутъ ші кестіані
 імпортанте ші де въз интересъ генерал лзате дн
 доменъла фісікелі, хіміелі ші агрікултурелі, воръ днтра
 дн кадры ачестві жърнал, кере ва еші едатъ пе
 септъмънъ, (о коалъ тіпърігъ дн 4) ші ва фі
 ілустратъ ші де десетме літографіеле,

Предъла авонаментълзі не зпъ анъ есте де доі

галъені днпърътенгі. Авонареа се фаче акъм
 центръ зпъ анъ днпайте дн Бъкзретгі ла візровъ
 жърналълзі ші ла тоате лібрерііеле, іаръ дн жъдеде
 ла DD. Секретарі аі адміністраціілоръ ші ла DD.
 Професорі сѣперіорі дн скоалеле дістріктелоръ.

Де ші е де прісосъ а еспъне аісі фолосъла де-
 перал ал зпві асемenea жърнал ла поі, дар тогъ
 нъ почігъ трече сѣвъ тѣчере де а аѣгоа аісі овсер-
 вадііеле зрѣтоаре.

Ноі трѣмъ акъмъ днтръ'нъ секъла дн каре
 штіинделе есакте жоакъ ролялз чел маі таре. Бо-
 гъдіа ші пѣтереа падіілоръ чівілісате сѣнгъ база-
 те пе ачесте штіинде. Дар нъ пѣтаі фолосъла чѣ
 ші пльчереа чеа маі новіалъ ле гъсепте дн асе-
 мenea штіинде, орі чіне, кере а автъ ферічереа
 де а прімі оареші кере едекаціе віне днпріжгъ,
 саз чел пѣдінз кере есте dedatъ а гъсі о пльчере
 дн лектъра вѣрдікоръ інстръктіве ші скрісе дн-
 тръ'нъ модъ виторъ ші днцеласъ тѣтѣроръ. Фъръ
 а флата пе німені, нѣтемъ зиче къ се гъсескъ
 акъмъ ла поі маі тжлці карі інтръ днтръ'ачеастъ
 треантъ де оамені. Гъсгъла лектърелі се десвоалтъ
 ла поі днн че дн че маі тжлтъ, гревзе дар а сѣ-
 діне ші а нѣтрі ачестъ гъсгъ къ нѣтрііне соліде
 ші плькете.

Не вомъ сілі, пе кѣтъ ва ста дн пѣтереа
 поастръ де а респънде ла ачеастъ черере генералъ;
 дн жърналъла нѣстръ вомъ комбіна дъчеле къ
 фолосіторъла (dulce cum utile), дѣпъ кѣмъ зиче
 асторъла антікъ.

Де ші сарчіна прінціпалъ а редакціелі жърна-
 лълзі рѣшъне аспира поастръ, днсъ къ вѣкзрелі
 вомъ прімі де ла орі чіне днн тімпъ дн тімпъ-
 арікоал конвенанъле днгіндереа ші скопълзі ачес-
 тві жърнал ші ле вомъ пѣвліка днпрезлъ къ пѣ-
 теле асторілоръ лоръ, дн фоаіа поастръ. Ачеста
 поате къ ва да тінерілоръ оарешікаре етѣлаціе,
 центръ лѣкзрелі штіиндіѳікелі ші серіоасе.

Не амъ вѣкзратъ пѣлъ акъмъ къ пѣвлікал
 ромънъ аз прімігъ тогъдезъна къ фавоаре таре
 скріеріеле поастре, а ші асістатъ аз вѣкзрелі ла лек-
 дііеле поастре пѣвліче, дн фѣгъдѣвгъмъ дар къ пе
 вомъ арѣта ші акъмъ демні де конфіінда къ каре
 пе аз оворатъ тогъдезъна.

Проф. Др. Ізілі Баран.
 Авонадіа центръ ачеастъ Фоаіе, се фаче дн Іаші
 ла Лібреріа-Новъ. Дн Брашовъ ла Редакт.